

OKULTNÍ U M Ě N Í

Vizuální příručka
moderního mystika

S. Elizabeth

Z anglického originálu *The Art of The Occult. A Visual Sourcebook for the Modern Mystic* vydaného nakladatelstvím White Lion Publishing v roce 2020 v Londýně přeložil Pavel Czezoťka
Redakce Terezie Houšková

Spolupráce na redakci Pavlína Bartoňová
Odpovědný redaktor Michal Hrubý
Sazba Michael Romanovský
Vydalo nakladatelství Volvox Globator, Bořivojova 99,
Praha 3 – Žižkov, jako svou 1217. publikaci.
Vydání první
Praha 2022
Adresa knihkupectví: Volvox Globator, Štítného 16,
Praha 3 – Žižkov

First published in 2020 by White Lion Publishing,
an imprint of The Quarto Group.
The Old Brewery, 6 Blundell Street
London, N7 9BH,
United Kingdom
T (0)20 7700 6700
www.QuartoKnows.com

Text © 2020 Sarah Walter
Translation © Pavel Czezoťka, 2021

v souladu se Zákonem o autorských právech a patentech z roku 1988 Sarah Walterová trvá na svém morálním nároku být uznána jako autorka tohoto díla.

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této knihy nesmí být reprodukována ani použita v jakékoli formě jakýmkoli prostředkem, ať už v elektronické či mechanické podobě, a to včetně fotokopíí, natáčení či jakýmkoli systémem na ukládání a znovuzískání informací bez písemného svolení White Lion Publishing.

Vynaložili jsme veškeré úsilí o dohledání vlastníků autorských práv podkladů citovaných v tomto díle. Případná opomenutí budou na písemnou žádost zasloupu vydavatelé uvedena v dalších vydáních.

ISBN 978-80-7511-649-9

Design by Paileen Currie

Vytištěno v Číně

Tato kniha je věnována hledajícím, snílčům a těm, kdo provozují magii. Nechť najdete inspiraci, potěšení a ožívíte úžas a zvědavost, kdykoli tuto knihu otevřete.

Přední strana obálky
Skupina X, č. 1, oltářní obraz
Hilma af Klintová, 1915
olej a kovové plátky na plátně
The Picture Art Collection/Alamy

Zadní strana obálky
Křišťálová koule
John William Waterhouse, 1902
olej na plátně
Heritage Images/Getty

OKULTNÍ UMĚNÍ

Vizuální příručka
moderního mystika

S. Elizabeth

OBSAH

Úvod | 6

První část | 12

Kosmos

I. Samotný tvar věcí: Posvátná geometrie v umění | 18

II. Pohled upřený ke hvězdám: Astrologie a zvěrokruh v umění | 34

III. Inspirace živly a jejich zobrazování | 52

IV. Alchymie a umělecký duch | 68

Druhá část | 86

Vyšší bytosti

V. Bohové a nesmrtelní: Projevy božství vyjádřené uměním | 92

VI. Kabala jako zdroj umělecké inspirace | 108

VII. Theosofické myšlení vyjádřené uměním | 124

VIII. Hermetická tradice a umění | 140

Třetí část | 156

Praktikující

IX. Lektvary, pronásledování a moc: Čarodějnice a čarodějnictví ve výtvarném umění | 162

X. Umění spojené s duchy a spiritualismus | 190

XI. Symboly proniknutí k podstatě a božské inspirace: Věštění v umění | 208

XII. Obřadní magie: Vytváření uměleckého ducha | 224

Další doporučená četba | 236

Rejstřík | 237

Práva k obrázkům | 239

Poděkování | 240

O autorce | 240

ÚVOD

Naše víra v magii a mystiku je vláknem problikávajícím dějinami lidstva, a po celé jejich trvání jsou do těchto dějin tajemně vetkáni jak ti, kdo tajuplná umění praktikují, tak přímo svou tvorbou i vizuální umělci, jež tyto neznámé končiny lákaly a kteří vytvořili neobvyklá umělecká díla, přesahující hranice času a prostoru. Umělec i mág – někdy v jedné osobě – využívá kreativitu a umění jako prostředek k poznání mystické víry a vědění, a odhaluje nám všechna ta tajemství, která nelze jen tak spatřit.

Podíváme-li se na magii jako na praktiku, která tyto neviditelné síly využívá k formování našeho viditelného světa, můžeme říci, že spojitost mezi uměním a magií odhaluje skryté zákony, jimiž se řídí příroda a náš svět – i zásvětí – a také zkoumá tajemné vnitřní sféry snů a tužeb. „Magie ve své nejranější formě je často zmiňována jako ‚umění‘,“ prohlašuje spisovatel, okultista a obřadní mág Alan Moore. „Umění je stejně jako magie vědou spočívající ve využívání symbolů, slov či obrazů k dosažení změn ve vědomí.“

Pak je tedy umělecká tvorba vytvářením magie.

V tvůrčím uměleckém procesu i v účasti při sledování umělecké tvorby je přítomna transformační magie. Obě strany této mince pramení z potřeby lépe porozumět světu kolem nás a během tohoto procesu spojit to, co je známé a o čem víme, že je to pravda, s letnými záblesky ze světa

neznáma. Vědění je síla, jak všichni rádi říkáme, a je to rafinované klišé, jemuž jeho všudypřítomnost nijak neubírá na pravdivosti; můžeme se toho hodně dozvědět jak z procesu a praxe aktivního vyvolání uměleckého díla k životu z nepopsaného listu ducha, tak i z pasivního pozorování jeho formy, funkce a detailů – a z vlastní interpretace jeho významu se dozvědět o sobě tolik jako o onom skutečném díle. Podle mne je malým kouskem magie už to, když se plně oddáte tvorbě a rozjímání nad uměleckým dílem a během toho nabydete vhledu do sebe samých.

V tuto chvíli se zdá hloupé zmínit skutečnost, že v průběhu dějin představoval pro značnou část lidstva termín „okultní umění“ obvykle obrázky ďáblů, démonů a šokující satanistické představy. Nevím, zda to nutně platí i dnes, ale toto je každopádně vhodná chvíle poukázat na to, že výraz „okultní“ znamená jednoduše „skrytý“ a je odvozen z latinského *occullere*, což znamená zakrýt, ukrýt nebo skrývat. Okultní umění je v jádru odvozeno od hledání skrytých znalostí o nás samotných a našem místě ve vesmíru.

Výsledné obrazy vytvořené umělci zkoumajícími tyto představy pramení z hluboké touhy po pravdě a poznání – touhy, jež nás všechny spojuje bez ohledu na vyznání nebo kulturu – a rezonuje napříč různými náboženstvími a filozofickými směry celého světa; a to od první chvíle, kdy v sobě

člověk objevil kreativitu. Drobné figurky, prastaré jeskynní malby a primitivní masky používané při obřadech a oslavách, to vše naznačuje samotný původ umění a magie a protíná se v oblasti, která je hluboce dojemná a velmi lidská. Pro vznikající starověké kmeny, vynořující se ze svých prvopočátků a snažících se najít smysl cizího a nepředvídatelného světa, v němž se ocitli, představují tyto předměty vytvořené šamany, proroky a umělci jedny z nejstarších příkladů použití vizuálního umění jako prostředku pro vstup do jiných sfér za účelem nalézt odpovědi a zaznamenat, co tam zažili. Pro naše předky bylo toto magické umění působivé, úchvatné, transformační – bylo jak katalyzátorem, který byl příčinou životních změn (narození, úmrtí, změny ročních období, pohyb hvězd...), tak následkem, který vedl k hlubokým změnám v nitru samotných umělců.

„Architektura se ve svých nejrannějších podobách zabývala i realitou přesahující běžný život,“ naznačuje spisovatel a hudebník Gary Lachman. Studium samotného tvaru a obrysů takových vizionářských staveb a prostorů nám může poskytnout úžasný pohled do skrytého vzorce, který je do nich vložen: od obrovských vztyčených kamenů ve Stonehenge, tajemně směřujících k nebi, k dokonale rovným plochám pyramid ve starověkém Egyptě, o nichž se domníváme, že obsahují značné množství esoterických, okultních znalostí, až ke gotickým katedrálám Notre-Dame v Chartres a v Paříži, o nichž se říká, že už samy jejich kameny odhalují alchymistická tajemství o člověku, Bohu a kosmu.

Od starověku po osvícenství lidé věřili, že záhady a praktiky astrologie, magie a alchymie mohou sloužit jako nástroje k objasnování tajemství přírody a lidského údělu; ve středověku byl Západ vystaven víře arabských filozofů v astrologii a mystickým spisům pozdního starověku, a v důsledku toho se tyto okultní tradice staly pro umělce živými zdroji inspirace. V době renesance najdeme důkazy o vlivu okultismu do značné míry díky znovuobjevení děl nejslavnějšího mága všech dob, Herma Trismegista, „třikrát velkého Herma“. Výsledkem byl macerát hermetických a okultních myšlenek, transformační nálev magie a alchymie, který se vлил do děl velké řady umělců včetně Bosche, Bruegela, Dürera a Caravaggia, a byl pro ně osvícením.

Osvícenství nakonec ustoupilo bujarosti romantismu, který odmítl racionalismus a rozum osmnáctého století a zdůraznil iracionální a nápadité, vizionářské a transcendentní. Okultismus se znovu projevil ve vizích umělců z devatenáctého století, jako byl Henry Fuseli, který ve svých děsivých obrazech zkoumal temná zákoutí lidské psychiky, a v představivosti básníka a mystika Williama Blakea, jehož tajemná, snová díla vyjadřují jeho zcela vlastní výmluvnou mytologii. V době pařížské belle époque vzkvétaly umělecké styly ovlivněné esoterikou. Symbolismus a ti, kdož měli za to, že umění a technologický pokrok spiritualitě nijak neškodí (jak symbolismus, tak teosofie hlásaly spřízněnost s vědou), a secese, u jejíchž počátků stála starost o „citlivost duše“ a v níž se slučovaly prvky fantastična, světu iluzí a přírody, nabízela oddech

od úzkostí průmyslového věku. Brilantní vizuální ztvárnění těchto témat můžeme spatřit v malátných, zářivých vizích symbolistického malíře Odilona Redona a okázalé, mystické secesní elegancí Alfonse Muchy.

Surrealisté dvacátého století přišli s postupy, a tvořili díla, které se vzpíraly rozumu a zatracovaly racionalistické myšlení. Nevědomí a sílu představivosti využívali takoví tvůrci jako proslulý a plodný umělec Salvador Dalí, a výtvarnice, surrealistická malířka a prozaička Leonora Carringtonová k tomu napsala: „Úkolem pravého oka je hledět do dalekohledu, zatímco levé oko hledí do mikroskopu.“ Tento citát od autorky směhlých, transcendentních vizí prozrazuje umělkyni, která se nespokojí s nahlédnutím do pouhé části reality a alespoň ke mně promlouvá o tom, co lze letmo spatřit v tolika ikonických a působivých dílech okultního umění: o prostoru, ve kterém je stejnou měrou sloučeno trýznivé a úžasné. Duch a hmota, život a smrt, minulost a budoucnost – a mezi tím, jako prostředník mezi makrokosmem a mikrokosmem, stojí umělec/mág tlumočící a přeměňující pro nás ono velké a malé, bez nichž bychom neviděli celek. Carringtonová pokračuje: „Vlastnictví dalekohledu bez jeho druhé nezbytné poloviny – mikroskopu – považují za symbol nejtemnějšího nepochopení.“ Právě tvůrce umění – ať už si „umění“ vyložíte jakkoliv – je tím, kdo tyto nástroje využívá současně a přibližuje nám to, co objeví.

Víra v magii a naděje, že snad existují i jiné věci než v našich dobře známých myšlenkových

směrech, je životně důležitým prvkem našeho bytí, a právě prostřednictvím oněch praktik, které se snaží prozkoumat znamení odjinud a rozluštit neznámé, začínáme vrhat světlo na skryté vědomosti, po kterých pátrá samotná naše duše (a možná i na překvapení, která jsme nehledali!). Tuto touhu po poznání můžeme od nepaměti zřetelně vidět v mezikulturních uměleckých představách a působivých archetypálních obrazech a symbolech.

Ačkoli *Okultní umění* nutně nepřístupuje k tomuto zkoumání tajemného a uměleckého chronologicky, a ani nemá za cíl poskytnout vyčerpávající historickou studii různých umělců a myšlenkových směrů v tomto textu zmíněných, je mým cílem představit důležitá okultní témata a předvést umělce, kteří jimi byli ovlivněni a řídili se jimi. A přestože velká část uměleckých děl v této knize obsažených vychází z různých systémů víry a okultních tradic (hermetické, alchymistické, kabalistické, zednářské, teosofické, spiritualistické, případně ze všech nebo žádné z výše uvedených), k tomu, abychom si plně uvědomili jejich hodnoty, nemusíme tyto nauky přijmout nebo je dokonce praktikovat. Přesto bych také ráda všechna tato vlákna vzájemně propletla a utkala prostor jak pro ty, kdo skryté umění praktikující, tak pro nadšené příznivce vizuálního umění, aby si ozřejmili svůj zájem o okultismus.

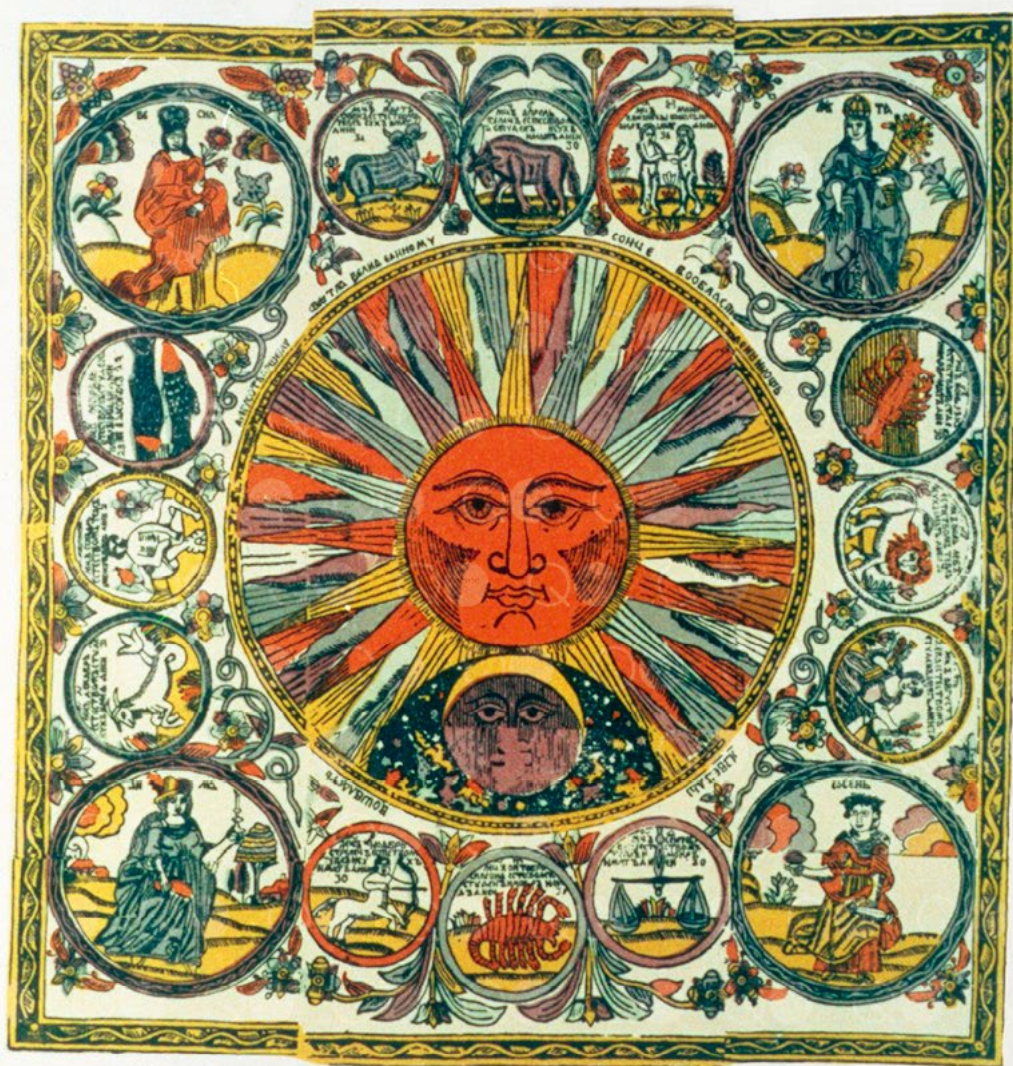
Následující kapitoly (tematicky rozdělené na Kosmos, Vyšší bytosti a Praktikující) slouží jako živý a poučný úvod do umění mystiky a zároveň nabízejí vizuální hostinu eklektických uměleckých

děl poučených a inspirovaných duchovními směry, magickými technikami, mytologií a zážitky z jiného světa. Chovám naději, že vyobrazení a informace obsažené v této knize zahrnují širokou škálu umělců a výtvorů, od ikonických po téměř neznámé, a skýtají tak hojnost inspirace k podnícení vaší zvědavosti, povzbuzení vašich smyslů, a že vám snad poskytnou návod pro vaši vlastní praxi – ať už je zahrnete do svého vlastního hledání pravdy, učiníte je součástí své magické filozofie, nebo s nimi budete experimentovat jako se součástí vašich uměleckých technik a postupů.

Možná vám surrealistická interpretace mýtu, alchymie a kabaly Leonory Carringtonové napoví, na co se při své rituální praxi soustředit; možná ve vás nové znalosti o automatických kresbách Hilmy af Klintové a Madge Gillové probudí při načrtávání vašich snů uměleckého ducha; možná strávíte nějaký čas výzdobou svého magického prostoru symbolickými a mýtickými obrazy prerafaelitů; nebo možná budete dokonce relaxovat s bezmyšlenkovitými spirálovými čmáranicemi jako arteterapií, a pak v nich zkusíte najít útržky posvátných tvarů (nebo si je prostě jen tak zarámujete a postavíte na svůj oltář).

Ať už se rozhodnete hlouběji poznávat umělce a jejich díla jakýmkoli způsobem, doufám, že tato kniha pro vás bude při odhalování prvků a myšlenek skrytých v těchto výtvorech okultního umění, i při sdílení poznatků a informací o umělcích, kteří díla vytvořili, cenným nástrojem ve vašem tajemném arzenálu, příručkou mýtických, magických obrazů

pro moderního mystika, po níž často sáhnete. Ať už si z těchto slov a symbolů, těchto maleb a ilustrací odnesete cokoli, ať už v nich objevíte jakékoli světy, přeji vám, abyste dospěli k pravdě a proměně, a přeji vám plátno překypující neomezenými možnostmi.

I. СОЛНЦЕ С ЗОДИАКАМИ

▲ *Slunce a zvěrokruh*

ruská škola, pozdní 18. století,
tisk z dřevěného bloku.

PRVNÍ ČÁST

KOSMOS

Caute per saber en qual torn del an le soleihs i ntra en q̄ta del signes.

Cuando capricornus querit
 Euel soleihs p̄ laui noua,
 E iur en lo cane senet dubtar
 E sal p̄s aut que pot moncar.
 E as el capricorn p̄ h̄uor

E nlo can seku lestaull.
 E nlo capricon luernall.
 E on le cane senet los iornz m̄uor.
 E l capricornus los m̄uor.
 E as el capricorn p̄ h̄uor

▲ Fol. 38r, Dvanáct znamení
 zvěrokruhu a Slunce

Matfre Ermengaud, 13. století,
 pergamen

„Kreativita je ona úžasná schopnost pochopit navzájem odlišné skutečnosti a vykresat jiskru z jejich vzájemného srovnávání.“

— MAX ERNST

„I ty nejpoprchnější úvahy o kosmu na nás silně zapůsobí,“ prohlásil vědec Carl Sagan, „přeběhne nám mráz po zádech, stáhne se nám hrdlo, objeví se nejasný pocit, jako by šlo o vzdálenou vzpomínku na pád z výšky. Víme, že jsme se dotkli té největší záhady.“

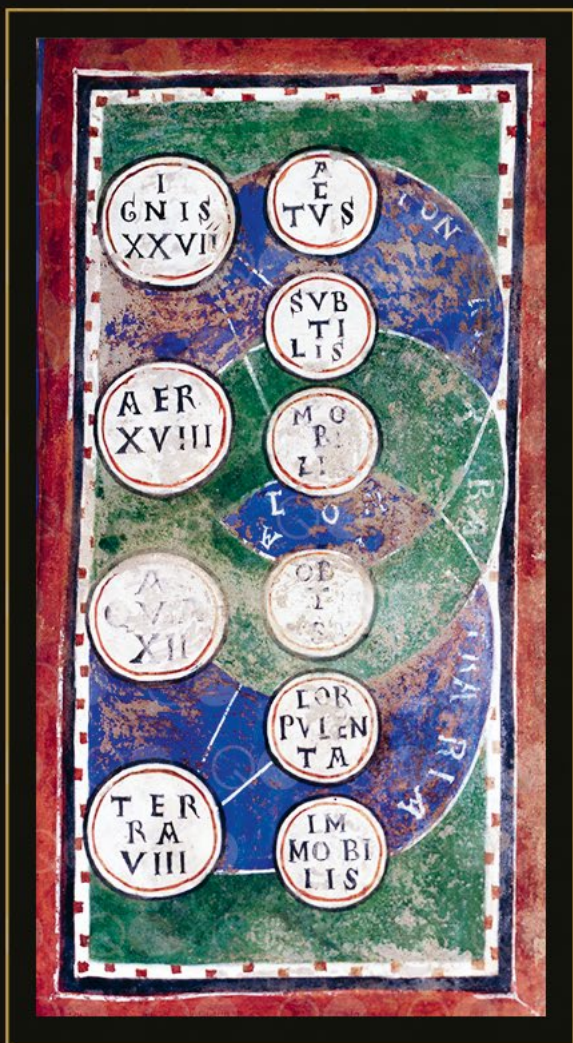
Pozvedněte zrak vzhůru k rozlehlé obloze: v poledne pronikají oslnivé sluneční paprsky dmoucími se mračny; tajemnou půlnoční temnotu prosvětluje mlhavě zářící světelný kruh měsíce; z bezedné prázdnoty vesmíru k nám dosahuje svit hvězd vzdálených tak, že si to nedokážeme představit. Vesmír je panoramatická malířská paleta nepopsatelné nebeské krásy, ale i s těmito pozoruhodnými vizuálními podněty je těžké si představit jeho rozsáhlé nejzazší končiny a mnohé z jeho stránek jsou stále příliš abstraktní na to, abychom je mohli uchopit nebo jím porozumět.

Tak jako kdysi astrologové a alchymisté zkoumali vesmír pozorováním, experimenty a teorií, činili zpochybováním světa, ve kterém žijeme, totéž i výtvarní umělci. Od prvotní fascinace souhvězdími, zvěrokruhem a tím, jaké místo zaujímá lidstvo v onom rozsáhlejší vesmíru životních cyklů, osudu a údělu, po skryté vzorce a duchovní pravdy obsažené v tom nejmenším atomu, i po ty největší spirálovité galaxie; od snahy porozumět souvztažnosti mezi živly – zemí, vzduchem, ohněm a vodou – za účelem vysvětlit podstatu a složitosti hmoty a ducha, až po další rozvedení těchto živlů jako základních stavebních kamenů při zkoumání alchymistických představ o transformaci a tajemných duchovních procesů při hledání nesmrtnosti a věčného života. Kosmos a všechno, co zahrnuje, již dlouho poutá pozornost vizuálních umělců a jeho nesčetná tajemství zůstávají v naší společnosti a kultuře stále se vracějícím tématem.

Očima těchto umělců a v rozličných stylech tahů jejich štětců můžeme vidět, jak se lidstvo bezustání snažilo zachytit nezměrnou poetickou majestátnost kosmu a také širokou škálu proměn v našem chápání vesmíru a našeho místa v něm. Následující kapitoly předkládají

úvod do těchto starodávných a transformačních představ o alchymii, posvátné geometrii, živlech a zvěrokruhu, a jak také obvykle říkal Carl Sagan, „úvah“ vzdělaných učenců o tom, jak k těmto „největším záhadám“ přistupovat, jak je analyzovat a jak si je osvojit. Obrazy zde uvedené zrcadlí trvalé okouzlení těmito mystickými kosmickými tématy a filosofy, kteří svůj život zasvětili snaze jim porozumět, a ukazují živou a rozmanitou škálu fascinujících uměleckých zobrazení inspirovaných těmito posvátnými okultními pojmy.

◀ *Teorie přírodních živlů: čtyři živly*

13. století, freska

▶ *Zoroastrián stojící na hřbetě mloka či podobného mýtického tvora, chrlícího oheň*

z alchymistického rukopisu *Clavis Artis* (1738)

I

SAMOTNÝ TVAR VĚCÍ

Posvátná geometrie
v umění

Stříbřité sněhové vločky se zmrzlými špičkami a hranolovitá, šestihranná vosková políčka zlatých pláští; měňavý překryv rybích šupin a závrť působící spirála skořápky loděnky; rozsáhlé neuronové sítě našich mozků a čerstvé tetování zobrazující jemně do sebe zapadající kruhy květu života... Co by tak mohly mít tyto věci společného? Pokud jste si všimli, že se všechny skládají ze složitých vzorů, které naznačují skrytý význam a synchronicitu mezi zdánlivě nesourodými prvky, od nejmenšího atomu k samotnému nekonečnému vesmíru, máte bystrý zrak a pozoruhodnou schopnost dedukce.

Tyto úžasné ukázky rozpoznání univerzálního vzorce nám odhalují určité proporce, cykly a vzorce vpletené do struktury všech přírodních výtvorů – vzorce, které ve svém jádru obsahují určité matematické konstanty, jež se stále a znovu, v nesčetných formách objevují po celá staletí a po celém světě. Existuje předpoklad, že studiem podstaty těchto vzorců a vztahů mezi nimi lze nahlédnout do tajemství samotného vesmíru a porozumět mu. O této starodávné představě, že matematické principy a duchovní pravdy jsou vzájemně hluboce propojeny, se hovoří jako o „posvátné geometrii“, což je termín používaný k obsažení náboženských, filozofických a duchovních směrů, které se v souvislosti s geometrií objevují v různých kulturách v celé lidské historii.

Při bližším zkoumání, v jaké formě se tyto matematické konstanty vyskytují, se podíváme nejprve na čísla. Řecký matematik Pythagoras věřil,

že realita je primárně matematická, a prohlásil, že samotná čísla jsou posvátná, a číslicím od jedné do deseti připsával božský význam. Avšak jedno z nejposvátnějších čísel, které po tisíciletí mátko matematiky, sochaře a výtvarníky, je zlatý řez, jinak známý jako ϕ (Φ). ϕ (1.6180339887) lze použít k rozdělení čáry nebo obdélníku na dvě nerovné části tak, že poměr dvou nových částí je stejný jako poměr větší části k původní čáře nebo obdélníku. Toto pravidlo je také známé jako zlatá střední cesta a ctí je téměř všechny kultury na planetě. Je možné, že Egypťané používali ϕ při stavbě velkých pyramid a Řekové ho snad použili pro vzhled Parthenónu a jeho soch. V menším měřítku se zlatý řez hojně vyskytuje ve tvaru pentagramu, který možná máte na krku a který je pro mnohá náboženství posvátným symbolem.

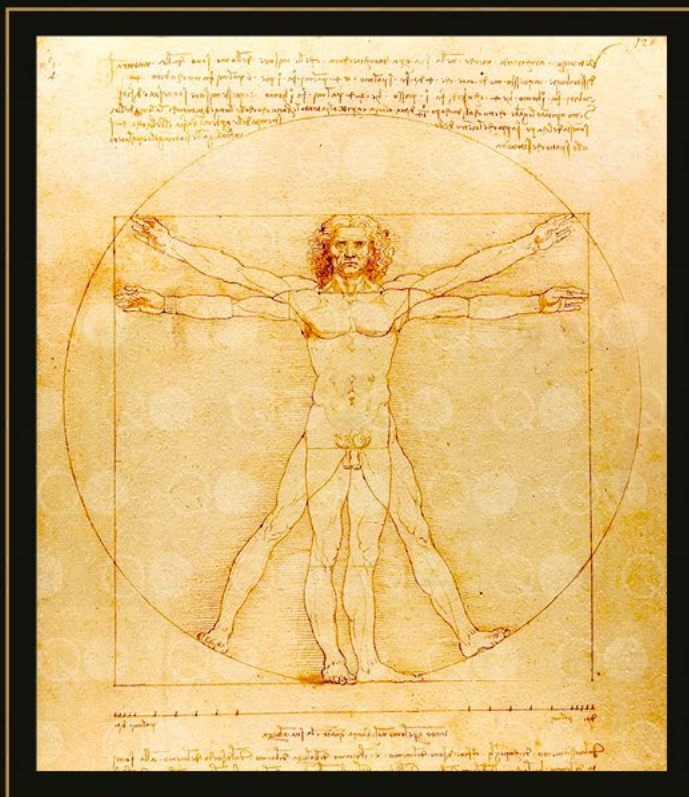
Jinde, přibližně v roce 1202, přišel Leonardo z Pisy na záhadnou Fibonaccioho posloupnost, sled číslic, ve kterém dostaneme další číslici v řadě součtem dvou číslic předchozích. Možná vám neunikla zmínka o ní v kryptografickém thrilleru Dana Browna *Da Vinciho kód*, ovšem její původ musíme hledat v méně vzrušujících výpočtech rozrůstající se místní králičí populace. Užasle podotýkám, že když v tomto sledu čísel vydělíte každé číslo číslem bezprostředně předcházejícím, každým následujícím dělením se o něco přiblížíte k číslu 1.6180339887 – a tak je propojíte s hodnotou ϕ neboli zlatým řezem, číslem, které se nachází v samém srdci posvátné geometrie! Fibonaccioho posloupnost se může objevit v různých podivných

► Vitruviánský muž (L'uomo vitruviano)

Leonardo da Vinci, 1490

Kresba mužské postavy od Leonarda da Vinciho (1452–1519), dokonale vsazená dovnitř kruhu a čtverce, známá jako *Vitruviánský muž*, je dokladem jeho víry v božské spojení mezi siluetou lidského těla a vesmírem. Toto vyobrazení, tolik oblíbené pro svou krásu a symbolickou energii, patří k nejslavnějším na světě.

jevech v matematice a vědě, v umění a přírodě: v počtu okvětních lístků rostliny, ve šnečí ulitě, v pavučině – od něčeho tak malého, jako je hlemýžďovitá kochlea našeho vnitřního ucha až po něco tak obrovského, jako jsou spirální ramena Mléčné dráhy.

Od posvátných čísel přejdeme k posvátným tvarům a podíváme se na platónská a archimedovská tělesa: trojrozměrné, mnohostranné útvary, jejichž stěny tvoří buď jeden typ mnohoúhelníku, nebo dva či více různých typů mnohoúhelníků, a oba tyto typy představují důležité historické součásti praktické i mystické geometrie. Řekové věřili, že hrstka těchto těles představuje základní fyzikální vzorce stvoření, a považovali je za vzorec samotné životní síly. Dalšími tvary a symboly spojenými s posvátnou geometrií jsou „mandorla“ ve tvaru mandle nebo jinak rybí měchýř (vesica piscis), Metatronova

kostka, a také květ života; jeho devatenáct do sebe zapadajících kruhů představuje dokonalý tvar, proporce a soulad, a říká se o nich, že vyjadřují spojení života, proudícího všemi bytostmi.

Na tyto konstanty, poměry a tvary spoléhali architekti při projektování posvátných staveb, jako jsou chrámy, mešity, megality, monumenty a kostely, po celá staletí; astronomové využívali geometrii k sestavení liturgického kalendáře; a filozofové spatřovali v číselném charakteru hudby harmonii vesmíru. Posvátná geometrie je zásadní stránkou tvorby náboženského umění a ikonografie, a použití božských proporcí, symbolických čísel a geometrické perspektivy vidíme v tak známých obrazech, jako jsou da Vinciho *Poslední večeře* nebo *Vitruviánský muž*. Piet Mondrian, holandský malíř z počátku dvacátého století a oddaný teosof, který sdílel da Vinciho názor, že matematika a umění jsou úzce propojeny, ve

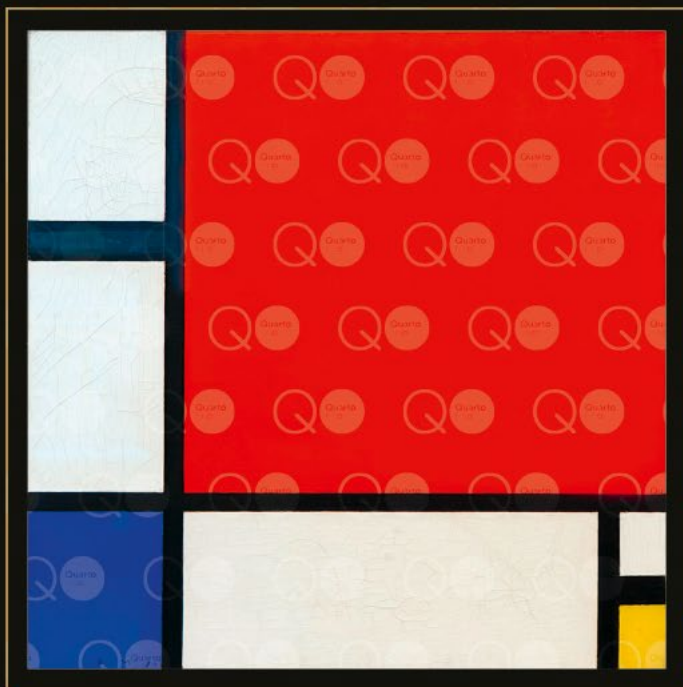
svých abstraktních dílech často znázorňoval pojmy posvátné geometrie a uplatňoval podobu zlatého obdélníku, často používané kompoziční pomůcky, která spadá pod pravidlo zlatého řezu.

Při zkoumání principů a ideologií posvátné geometrie a toho, jak se tyto matematické poměry, soulad a proporce projevují zas a znova v přírodě a ve vědě, jak je můžeme nalézt v hudbě, světle a kosmologii a jak inspirovaly ta největší umělecká díla, jen letmo spatříme záblesk toho, jak toto poučné studium odhaluje univerzální zákony, které nás pojí s nekonečnem a absolutnem.

► *Kompozice v červené, modré a žluté (Compositie in rood, blauw en geel)*

Piet Mondrian, 1930

Piet Mondrian (1872–1944) byl jedním z největších malířů a přední abstraktní malíř 20. století. Jeho abstraktní díla často sestávala z bílého podkladu, na který namaloval mřížku ze svislých a vodorovných černých čar a vzniklá pole pak vyplnil třemi základními barvami. Panují určité dohady o tom, zda do svých obrazů záměrně začleňoval pojetí zlaté střední cesty – údajně byl intuitivním umělcem, který ke svým výsledkům dospěl prostřednictvím souladu a vyváženosti pokusů a omylů. Je na každém z nás rozhodnout se, jak si ducha jeho díla vyložit.

▲ *Skupina IX /
SUW, Labuť č. 9*

Hilma af Klintová, 1915,
olej na plátně

Hilma af Klintová (1862–1944) byla švédská malířka, médium a mystička. Její působivé abstraktní obrazy čerpaly z matematiky, vědeckého výzkumu a náboženství a představovaly složité duchovní koncepce. Organicky inspirované představy a mystické symboly, diagramy, slova a geometrické řady, to vše je součástí díla af Klintové.

▼ **Věčný kosmos**
(Eternal Cosmos)

Daniel Martin Diaz,
nedatováno, uhel na papíře

Daniel Martin Diaz (nar. 1967) je umělec usazený v Tusconu, jehož díla jsou plná jak tajemných, opakujících se symbolů, tak vědeckých a filozofických konceptů – jako třeba anatomie, informatiky, matematiky, kosmologie, biologie, kvantové fyziky a vědomí. Věří, že existuje skryté rozdělení sil mezi technologií a naším kvantovým spojením s ní, a naším vesmírem.

▼ *Vesica piscis*

Joe Goodwin, 2015,
akryl na plátně nataženém
na podkladové desce

Vesica piscis, dílo představené na konferenci o umění a psychice v italských Syrakusách, je cvičením v synchronii. O díle, které v té době ještě nebylo dokončeno, jeho autor poznamenal, že má ve formě prázdného prostoru „do očí bijící problém s kompozicí“. Přidáním nevystředěného kruhu, překrývajícího se s tím, který již na plátně je, byl vytvořen důležitý symbol posvátné geometrie, představující protínání světa božského se světem hmoty a také počátek stvoření. Vzhledem k tomu, že obecnost této konference bylo složené převážně z jungiánských analytiků, setkal se tento proces a zkušenost nejspíše s velkým pochopením!

